

Türkiye-Ermenistan arasında imzalar atıldı

Türkiye ile Ermenistan arasında diplomatik ilişkilerin kurulması ve ilişkilerin geliştirilmesine ilişkin protokoller, Dışişleri Bakanı Ahmet Davutoğlu ve Ermenistan Dışişleri Bakanı Eduard Nalbantyan tarafından imzalandı.

Türkiye ile Ermenistan arasında diplomatik ilişki kurulmasına dair protokol, Dışişleri Bakanı Ahmet Davutoğlu ve Ermenistan Dışişleri Bakanı Eduard Nalbantyan tarafından imzalandı.

İsviçre'nin Zürih kentinde imzalanan 'Türkiye Cumhuriyeti ile Ermenistan Cumhuriyeti Arasında Diplomatik İlişkilerin Kurulmasına Dair Protokol', iki ülke arasındaki mevcut sınırın karşılıklı olarak tanınmasını öngörüyor.

Protokol çerçevesinde Türkiye ile Ermenistan, gerek ikili, gerekse uluslararası ilişkilerinde, 'eşitlik, egemenlik, diğer ülkelerin iç işlerine müdahale etmeme, toprak bütünlüğü ve sınırların dokunulmazlığı' ilkelerine saygılı olacak.

İki ülke protokolle ayrıca, aradaki mevcut sınırı uluslararası hukukun ilgili antlaşmalarında tarif edildiği şekliyle karşılıklı olarak tanıyarak, ortak sınırın açılmasını kararlaştırıyor.

Protokole göre iki ülke, terörizmin tüm biçimlerini, şiddeti ve aşırıcılığı kınayarak, bu tür eylemlerin teşvikinden veya müsamaha görmesinden kaçınmayı ve teröre karşı mücadelede işbirliğine gitmeyi taahhüt ediyor.

TARİHİ PROTOKOLÜN METNİ

Protokol şöyle:

'Türkiye Cumhuriyeti ve Ermenistan Cumhuriyeti,

Aynı gün imzalanan ilişkilerin geliştirilmesi hakkında Protokol'de öngörüldüğü şekilde, halklarının yararına hizmet etmek amacıyla iyi komşuluk ilişkileri tesis etmeyi, siyasi, ekonomik, kültürel ve diğer alanlarda ikili ilişkileri geliştirmeyi arzulayarak,

Birleşmiş Milletler Şartı, Helsinki Nihai Senedi, Yeni Avrupa için Paris Şartı çerçevesindeki yükümlülüklerine atıfta bulunarak,

İkili ve uluslararası ilişkilerinde, eşitlik, egemenlik, diğer ülkelerin iç işlerine müdahale etmeme, toprak bütünlüğü ve sınırların dokunulmazlığı ilkelerine saygılı olacakları ve bu ilkelere saygı gösterilmesini sağlayacakları yönündeki taahhütlerini teyit ederek,

İki ülke arasında güven ve itimat ortamı oluşturulmasının ve bunun muhafaza edilmesinin, tüm bölgede barışın, güvenliğin ve istikrarın kuvvetlenmesine katkıda bulunacağını, güç kullanımından ya da güç kullanma tehdidinden imtina etme, anlaşmazlıkların barışçı yollardan çözümü, insan haklarının ve temel özgürlüklerin korunmasının önemini akılda tutarak,

İki ülke arasındaki mevcut sınırın uluslararası hukukun ilgili antlaşmalarında tarif edildiği şekliyle karşılıklı olarak tanındığını teyit ederek,

Ortak sınırın açılması hususunda aldıkları kararı vurgulayarak,

İyi komşuluk ilişkileri anlayışıyla bağdaşmayacak herhangi bir siyaset izlemeyeceklerine dair

taahhütlerini yineleyerek,

Hangi nedenle olursa olsun terörizmin tüm biçimlerini, şiddeti ve aşırıcılığı kınayarak, bu tür eylemlerin teşvikinden veya müsamaha görmesinden kaçınılacağını ve bunlara karşı mücadelede işbirliğine gidileceğini taahhüt ederek,

Ortak çıkarlar ve iyi niyet zemininde, barış, karşılıklı anlayış ve uyum hedefleri doğrultusunda ilişkileri için yeni bir model geliştirme ve istikamet belirleme iradelerini teyit ederek,

1961 tarihli Diplomatik İlişkilere Dair Viyana Sözleşmesi uyarınca bu Protokolün yürürlüğe girdiği tarihten itibaren diplomatik ilişki kurulması ve karşılıklı olarak diplomatik temsilcilik açılması hususunda anlaşmışlardır.'

Metinde, 'protokolün ve imzalanan diğer protokolün aynı gün ve esasen onay belgelerinin değişimini takip eden ilk ayın ilk günü yürürlüğe gireceği' belirtiliyor.

TARİHSEL BOYUTU İNCELEYECEK BİR ALT KOMİSYON KURULACAK

Türkiye ile Ermenistan arasında ilişkilerin geliştirilmesine yönelik, 'Türkiye Cumhuriyeti ve Ermenistan Cumhuriyeti Arasında İlişkilerin Geliştirilmesine Dair Protokol', Dışişleri Bakanı Ahmet Davutoğlu ve Ermenistan Dışişleri Bakanı Eduard Nalbantyan tarafından imzalandı.

İsviçre'nin Zürih kentinde imzalanan protokol, Türkiye ile Ermenistan arasında ilişkileri her alanda geliştirmeyi hedefliyor ve bu çerçevede bazı somut adımlar atıyor.

Bu adımların başında, ortak sınırın, protokolün yürürlüğe girmesinden sonraki iki aylık bir süre içinde açılması yer alıyor. İki ülke ayrıca çeşitli alanlarda ve düzeylerde komisyonlar kurmayı kararlaştırırken, uluslararası uzmanların da katılımıyla tarihsel boyuta ilişkin bir alt komisyon kuruluyor.

PROTOKOLÜN METNİ

'Türkiye Cumhuriyeti ve Ermenistan Cumhuriyeti,

Aynı gün imzalanan Türkiye Cumhuriyeti ve Ermenistan Cumhuriyeti arasında Diplomatik İlişkilerin Kurulması Protokolü rehberliğinde,

İkili ilişkilerini karşılıklı çıkarlara saygı ve güven temelinde geliştirme hedeflerini göz önünde bulundurarak,

İkili ilişkilerini iki ülkenin ortak çıkarları temelinde, siyasi, ekonomik, enerji, ulaştırma, bilimsel, teknik, kültürel ve diğer alanlarda geliştirmeye ve ilerletmeye kararlı olarak,

Uluslararası ve bölgesel örgütlerde işbirliğinin, iki ülke arasında özellikle BM, AGİT, Avrupa Konseyi, Avrupa-Atlantik İşbirliği Konseyi ve KEİ kapsamında geliştirilmesine destek vererek,

İki devletin, bölgede demokratik ve sürdürülebilir gelişmenin sağlanması, bölgesel istikrar ve güvenin artırılması için işbirliği yapmak yönündeki ortak amaçlarını dikkate alarak,

Bölgesel ve uluslararası uyuşmazlık ve çatışmaların uluslararası hukuk ilkeleri ve normları temelinde barışçı şekilde çözümlenmesi hususundaki taahhütlerini tekrarlayarak,

Terörizm, sınır aşan örgütlü suçlar, uyuşturucu ve silah kaçakçılığı gibi bölgeye ve dünya güvenliği ve istikrarına yönelik ortak güvenlik tehditleri konusunda uluslararası toplumun eylemlerini güçlü şekilde desteklemeye hazır olduklarını yeniden vurgulayarak,

1- Bu Protokolün yürürlüğe girmesinden itibaren 2 ay içerisinde ortak sınırın açılması hususunda anlaşmışlardır,

2- Her iki ülkenin Dışişleri Bakanlıkları arasında düzenli siyasi istişare gerçekleştirilmesi,

İki halk arasında karşılıklı güven tesis edilmesi amacıyla, mevcut sorunların tanımlanmasına ve tavsiyelerde bulunulmasına yönelik olarak, tarihsel kaynak ve arşivlerin tarafsız bilimsel incelemesini de içerecek şekilde bir diyalogun uygulamaya konulması,

İki ülke arasında mevcut ulaştırma, iletişim, enerji altyapısı ve şebekelerinden en iyi şekilde istifade edilmesi ve bu yönde tedbirler alınması,

İki ülke arasında işbirliğini güçlendirmek amacıyla ikili hukuki çerçevenin geliştirilmesi,

İlgili kurumlar arasında ilişkilerin desteklenmesi ve uzman ve öğrenci değişimini teşvik etmek yoluyla bilim ve eğitim alanlarında işbirliği yapılması ve iki tarafa ait kültürel mirasın korunması ve ortak kültürel projelerin başlatılması amacıyla harekete geçilmesi,

İki ülkenin vatandaşlarına gerekli yardımı ve korumayı sağlayabilmek için 1963 tarihli Konsolosluk İlişkilerine dair Viyana Sözleşmesi uyarınca konsolosluk alanında işbirliği tesis edilmesi,

İki ülke arasında ticaret, turizm ve ekonomik işbirliğinin geliştirilmesi amacıyla somut tedbirler alınması,

Çevre konularına ilişkin diyalog kurulması ve işbirliğinin güçlendirilmesi,

hususlarında anlaşmışlardır.

3- Ayrıca, bu Protokol'ün 2. işlem paragrafında ifade edilen yükümlülüklerin hızlı bir şekilde uygulanmasını teminen, ayrı alt komisyonları da kapsayan Hükümetlerarası bir ikili Komisyon'un kurulması hususunda anlaşmışlardır. Hükümetlerarası komisyonun ve alt komisyonlarının çalışma kurallarını hazırlamak üzere işbu Protokolün yürürlüğe girmesini izleyen günden 2 ay sonra iki Dışişleri Bakanı başkanlığında bir çalışma grubu oluşturulacaktır. Bu çalışma kuralları, işbu Protokol'ün yürürlüğe girmesini izleyen 3 ay içerisinde Bakanlar seviyesinde onaylanacaktır. Hükümetlerarası komisyon anılan çalışma kurallarının kabul edilmesinin hemen ardından ilk toplantısını gerçekleştirecektir. Alt komisyonlar, bu andan itibaren en geç 1 ay içerisinde çalışmalarına başlayacak ve görevlerini tamamlayana dek ara vermeden çalışacaklardır. Uygun olması halinde alt-komisyonlara uluslararası uzmanlar da katılacaktır.'

PROTOKOLÜN EK BELGESİ

Protokolün ek belgesinde de uygulamaya ve ilişkilerin nasıl geliştirileceğine dair unsurlar ve zaman çizelgesi yer alıyor.

Ek Belge'ye göre:

'Atılacak adımlar:

1- Ortak sınırın açılması: Türkiye Cumhuriyeti ile Ermenistan Cumhuriyeti arasında İkili İlişkilerin Geliştirilmesi Protokolünün yürürlüğe girmesinden sonra iki aylık bir süre içinde,

2- İki Dışişleri Bakanının başkanlığında, hükümetlerarası komisyonun ve alt komisyonlarının çalışma kurallarını hazırlamak üzere bir çalışma grubunun oluşturulması: Türkiye Cumhuriyeti ile Ermenistan Cumhuriyeti arasında İkili İlişkilerin Geliştirilmesi Protokolünün yürürlüğe girmesini izleyen günden 2 ay sonra,

3- Hükümetlerarası komisyonun ve alt komisyonlarının çalışma kurallarının Bakanlar düzeyinde onaylanması: Türkiye Cumhuriyeti ile Ermenistan Cumhuriyeti arasında İkili İlişkilerin Geliştirilmesi Protokolünün yürürlüğe girmesinden sonra 3 aylık bir süre içinde,

4- Hükümetlerarası komisyonun ilk toplantısının düzenlenmesi: Hükümetlerarası komisyonun ve alt komisyonlarının çalışma kurallarının Bakanlar düzeyinde onaylanmasından hemen sonra,

5- Aşağıdaki alt komisyonların çalışmaya başlamaları:

- siyasi istişare alt komisyonu;
- ulaştırma, iletişim ve enerji altyapı ve şebekeleri alt komisyonu;
- hukuki konulara ilişkin alt komisyon;
- bilim ve eğitim alt komisyonu;

-ticaret, turizm ve ekonomik işbirliği alt komisyonu;

-çevre sorunlarına ilişkin alt komisyon; ve

-tarihsel boyuta ilişkin alt komisyon, iki halk arasında karşılıklı güven tesis edilmesi amacıyla, mevcut sorunların tanımlanmasına ve tavsiyelerde bulunulmasına yönelik olarak, tarihsel kaynak ve arşivlerin tarafsız bilimsel incelenmesini de içerecek şekilde bir diyalogun uygulamaya konulması: (Bu diyalogda Türk, Ermeni ve İsviçre temsilcileri ile diğer uluslararası uzmanlar da yer alacaklardır.)

Hükümetlararası komisyonun ilk toplantısından en geç bir ay sonra.'

PROTOKOLLER GENİŞ BİR KATILIMLA İMZALANDI

Türkiye ile Ermenistan arasında diplomatik ilişkilerin kurulması ve ilişkilerin geliştirilmesine dair iki ayrı protokol, İsviçre'nin Zürih kentinde geniş bir katılımı ile imzalandı.

Zürih Üniversitesi'nde düzenlenen imza törenine, protokolleri imzalayan Dışişleri Bakanı Ahmet Davutoğlu ve Ermenistan Dışişleri Bakanı Eduard Nalbantyan'ın yanı sıra iki ülke arasındaki görüşmelerde etkin rol oynayan ülkelerin dışişleri bakanları da katıldı.

TSİ 18.00'de yapılması öngörülürken son dakikada ortaya çıkan sıkıntıların açılmasından sonra saat 21.15'te yapılan törende, ev sahibi ve görüşmelere arabuluculuk yapan İsviçre'nin Dışişleri Bakanı Micheline Calmy-Rey, ABD Dışişleri Bakanı Hillary Clinton, Rusya Dışişleri Bakanı Sergey Lavrov, Fransa Dışişleri Bakanı Bernard Kouchner, Avrupa Konseyi'ne başkanlık eden Slovenya'nın Dışişleri Bakanı Samuel Žbogar ile AB Ortak Dış Politika ve Güvenlik Yüksek Temsilcisi Javier Solana bulundu.

Protokollerin, imzalanmasının ardından onay süreci çerçevesinde iki ülkenin parlamentolarına sevk edilmesi öngörülmüyor. TBMM'ye sevk edilecek olan iki protokolün öncesinde Bakanlar Kurulu'nda ele alınması da planlanıyor.

GÜVENLİK TEDBİRLERİ

Bu arada protokollerin imzalandığı tarihi Zürih Üniversitesi'nde güvenlik tedbirleri alındığı gözlemlendi.

Üniversitenin etrafı güvenlik kordonuyla çevrilirken, İsviçre polisi de dedektör köpekleriyle binayı ve çevresini sürekli kontrol etti.

İmza törenini takip edecek basın mensupları için de özel bir basın merkezi oluşturulurken, töreni sınırlı sayıda basın kuruluşunun izlemesine izin verildi. Bu sınırlı sayıdaki kuruluşun dışında kalan basın mensupları, töreni basın merkezindeki canlı yayından izleyebildi.

ERMENİ GÖSTERİCİ

Törenin başlamasına birkaç saat kala üniversitenin basın mensuplarının alındığı kapıya gelen Robert Karayan isimli bir Ermeni gösterici, güvenlik koridoruna çeşitli fotoğraflar ve sözde 'Büyük Ermenistan' haritası asarak, protokollere hayır gösterisi yaptı.

Sözde 'Ermeni Soykırımından Kurtulanlar Merkezi'nden' geldiğini söyleyen Karayan, protokollere karşı olduğunu ifade ederek, Türkiye'nin Ermenistan sınırını ön şart olmaksızın tek taraflı olarak açması gerektiğini söyledi. İsviçre polisinin, göstericinin ancak basın mensuplarının basın kartlarını göstererek girebildikleri bu alana girebilmesine ve çeşitli fotoğraflar asmasına itiraz etmediği gözlemlendi.

TÖRENDEN NOTLAR

İmza töreninin başlamasının gecikmesi ve bir kriz çıktığının ilk belirtilerinin gelmesinin ardından basın mensupları İsviçreli yetkililer tarafından bulundukları locadan çıkartıldı. Yetkililer, törenin belirsiz bir süre ertelendiğini belirterek, basın mensuplarının kendileri için oluşturulan merkeze dönmelerini ve beklemelemlerini istedi.

Bunun ardından basın mensupları arasında krizin neden çıktığı ve sorunun ne olduğu konusunda

spekölasyonlar ve haber telaşı başladı. Yabancı haber ajansları, Amerikalı ve İsviçreli yetkililerden bilgi alırken, Türk kaynaklardan bilgi akışının olmadığı gözlemlendi. Bu durum Türk basın mensupları arasında hoşnutsuzluğa neden oldu.

Krizin aşılma sürecinde ilginç olan bir nokta da, AB Komisyonu'nun törenin normal işleyeceğini ve imzaların atılacağını planlayarak hazırladığı kutlama mesajını, kriz çıktığı ve heyetlerin üniversiteyi terk ettiği sırada yayımlaması oldu. AB Komisyonu'nun kutlama mesajı, basın mensuplarına krizin neden çıktığını bulmaya çalıştıkları sırada mail olarak gönderildi. Komisyon, bu maili göndermesinden yaklaşık bir saat sonra da düzeltme mesajı göndererek, ilk kutlama mailinin dikkate alınmamasını rica etti.

Bu arada ABD Dışışleri Bakanı Clinton'ın üniversiteye dönmesinin ardından Ermenistan Dışışleri Bakanı Nalbantyan'ın da dönüp dönmediğı konusu kafaları karıştırdı. Katılımcıların gelişini sağlıklı bir şekilde izleme imkanı olmayan ve heyetlere ulaşamayan basın mensupları, Nalbantyan'ın üniversiteye gelip gelmediğine ilişkin olarak bir süre doğru bilgi alamadı.

Kaynak: <http://yenisafak.com.tr/Dunya/?i=216022>